

แบบฟอร์มข้อมูลและความรู้ของบุคลากรของสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์

ชื่อ-นามสกุล นางสาวศิรินพร เกิดกุลรัตน์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
กลุ่มงาน/ฝ่าย พัฒนาเครือข่ายอนามัยการเจริญพันธุ์

1. งานที่ได้รับผิดชอบ

- โครงการส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและพัฒนาภาคีเครือข่ายอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ในการพัฒนามาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ฉบับปรับปรุง

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

- ข้อมูลแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ระยะ 3 ปี (งบประมาณ 2562-2564)

- ข้อมูลผลการดำเนินงานการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน
- สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน
- ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
- ข้อมูลผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น ของศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

3. ความรู้สำคัญที่ใช้ในการทำงาน

- มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services : YFHS)
- มาตรฐานการให้บริการสุขภาพแก่วัยรุ่นที่ได้คุณภาพ (Global Standards for Quality Health Care Services for Adolescents) ขององค์การอนามัยโลก
- พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
- ทักษะการเยี่ยมเสริมพลังและการติดตามประเมินผลกิจกรรมของโครงการ
- ความรู้การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560
- การเขียนงานวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐาน

4. ข้อมูล/ความรู้ที่ต้องการเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง

- Infographic Presentation Design
- เทคนิคการเยี่ยมเสริมพลังและการติดตามประเมินผล
- การเขียนงานวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นสูง
- ความรู้ด้านสาธารณสุขในปัจจุบัน

แบบฟอร์มการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM)

ชื่อ-นามสกุล นางสาวศิรินพร เกิดกุลรัตน์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
กลุ่มงาน/ฝ่าย พัฒนาเครือข่ายอนามัยการเจริญพันธุ์

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน “เพื่อนใจวัย Teen Thungsong Model”

บทนำ

การตั้งครรภของวัยรุ่นในประเทศไทยกำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญที่นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และติดอันดับต้น ๆ ของเอเชียแม้วัยรุ่นได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกจังหวัดของประเทศไทย ปัจจัยที่สำคัญคือทัศนคติและพฤติกรรมในเรื่องเพศของวัยรุ่นเปลี่ยนไป ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ มาจากความไม่สมดุลของครอบครัวเนื่องจากครอบครัวจำนวนไม่น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องเพศศึกษา จึงไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม สำหรับบางครอบครัวได้ผลลัการะหนักที่การให้ความรู้ด้านเพศศึกษาไปให้แก่ครู อาจารย์ หรือผู้อื่นสอนแทน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีทัศนคติว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอับอาย ต้องปกปิดไม่สมควรพูดอย่างเปิดเผย หรือเข้าใจว่าการสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่ลูกหลานในครอบครัวอาจเป็นดาบสองคม นอกจากนั้น การไม่มีเวลาดูแลพูดคุยให้คำแนะนำปรึกษากับลูกหลาน เพราะห่วงเรื่องเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเป็นหลัก ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การให้ความรู้หรือคำแนะนำที่ถูกต้องเรื่องเพศศึกษานั้น ผู้ปกครองในครอบครัวสามารถให้ความรู้กับลูกหลานได้ใกล้ชิดกว่าคนอื่น และเด็กจะเชื่อฟังมากกว่า เมื่อเกิดการตั้งครรภก่อนวัยอันควรหรือไม่พร้อมนั้น ปัญหาในส่วนอื่นๆ ย่อมตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเสียนาคที่ดีในชีวิตของทั้งฝ่ายชายและหญิง ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาการทำแท้ง การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การเลี้ยงลูกที่ไม่ถูกวิธีเพราะตัวพ่อแม่เด็กเอง ไม่มีวุฒิภาวะในการอบรมเลี้ยงดู การทอดทิ้งลูกให้เป็นลูกกำพร้า ซึ่งเด็กที่ถูกทอดทิ้งเหล่านั้น ล้วนมีความเปราะบางทางสภาพจิตใจ และอาจกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมที่ไม่สามารถคลายปมให้หลุดได้

สถานการณ์ อัตราการคลอดของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีต่อ 1,000 คน พบว่า ข้อมูล พ.ศ. 2555-2559 เท่ากับ 53.4, 51.2, 47.9, 44.8 และ 42.5 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ไม่เกิน 42 ต่อพัน และในเขตสุขภาพที่11 พ.ศ.2557-2559 พบอัตราการคลอดในวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน พบว่า มีอัตรา 23.88 , 26.02 และ 28.82 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี2556-2559 พบอัตราการคลอดในวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อพันประชากร 13.32, 23.67, 30.83 และ 31.40 ตามลำดับ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชเล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ดังกล่าว ได้มีคำสั่งจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานด้านอนามัยการเจริญพันธุ์จากทุกภาคส่วนทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล มีการประสานงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาค เพื่อแก้ไขปัญหาด้านวัยรุ่น โดยเฉพาะ ซึ่งมีแกนนำเยาวชนวัยรุ่นในพื้นที่ เป็นแกนนำหลักสำคัญ และอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ ซึ่งในเขตสุขภาพที่ 11 ผู้วิจัยได้คัดเลือกอำเภอต้นแบบ คือ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากสถิติการตั้งครุภัณฑ์วิทยุที่สูงกว่าจังหวัดอื่น และเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญเป็นอันดับสองของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีที่ตั้งอยู่ตรงกลางของภาคใต้ และเป็นจุดศูนย์กลางการคมนาคมทางบก อีกทั้งชุมชนให้ความสนใจ เห็นความสำคัญของปัญหาวิทยุ ภาศิเครือข่ายทุกภาคส่วนมีศักยภาพ ให้ความร่วมมือที่จะแก้ไขปัญหาวิทยุผู้บริหารในพื้นที่ให้ความสำคัญ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ลงสู่ระดับชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ ศึกษาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ ตลอดจนผลักดันให้เกิดการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานแก้ไขปัญหาวิทยุตั้งครุภัณฑ์ที่มั่นคงและยั่งยืน โดยผ่านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

วัตถุประสงค์:

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการวิจัย:

1. ศึกษาบริบทพื้นที่ และวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ความต้องการ ต้นทุน SWOT
2. เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ
3. วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนจัดทำรูปแบบการแก้ไขปัญหาตั้งครุภัณฑ์วิทยุ
4. ประชาพิจารณ์รูปแบบฯ และทดลองใช้โมเดล
5. ติดตามผลและสัมมนาสรุปผลการใช้รูปแบบ“เพื่อนใจวัยTeen Thungsong Model”

วิธีการดำเนินงาน:

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการตั้งครุภัณฑ์วิทยุ วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุของอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานแก้ไขปัญหาวิทยุตั้งครุภัณฑ์ที่มั่นคงและยั่งยืน โดยผ่านการมีส่วนร่วมของภาศิเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งคณะผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนทำวิจัย

- ประชุมทีมวิจัย เพื่อชี้แจงข้อมูลและสร้างความเข้าใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
- คัดเลือกพื้นที่ที่จะศึกษา
- ศึกษาบริบทพื้นที่ และวิเคราะห์ต้นทุนบริบทพื้นที่
- วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ในการแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์วิทยุในพื้นที่

ระยะที่ 2 ดำเนินการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม

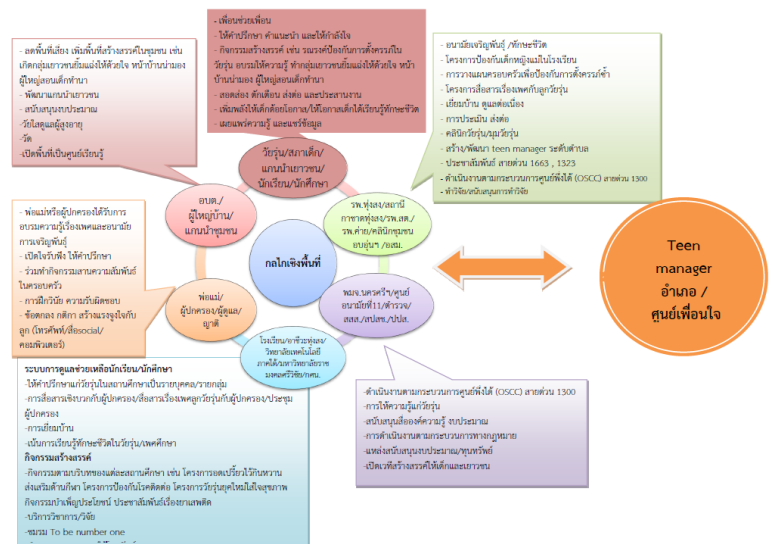
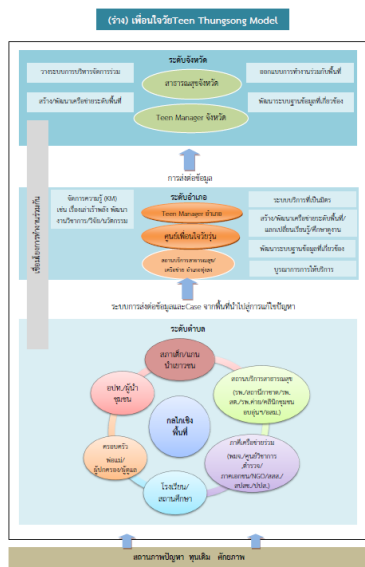
- ประชุมวางแผน และคืนข้อมูลสถานการณ์ตั้งครรภั้วัยรุ่นในพื้นที่
- เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภั้วัยรุ่น
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน (top model) เพื่อค้นหารูปแบบการตั้งครรภั้วัยรุ่น
- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา จนได้รูปแบบการแก้ไขปัญหาคการตั้งครรภั้วัยรุ่น
- ประชาพิจารณ์รูปแบบฯ และทดลองใช้รูปแบบการแก้ไขปัญหาคการตั้งครรภั้วัยรุ่น
- กลไกเชิงพื้นที่ประชุมจัดทำแผนโครงการ และดำเนินงานตามแผนโครงการ
- ติดตามและประเมินผล

ระยะที่ 3 ประเมินผลการทำงาน

- จัดสัมมนาสรุปผลการดำเนินงานตามรูปแบบการแก้ไขปัญหาคการตั้งครรภั้วัยรุ่น อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยร่วมกันประเมินผลโครงการทุกขั้นตอน
- สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดการวิจัย คืนข้อมูลให้กับพื้นที่
- สรุปแนวทางการป้องกันปัญหาคการตั้งครรภั้วัยรุ่น

ผลการวิจัย:

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการตั้งครรภั้วัยรุ่น ได้แก่ เจตคติ การรับรู้คุณค่าแห่งตน สื่ออินเทอร์เน็ต การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน
2. เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาวัยรุ่น ผ่านกลไกเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ
3. อัตราการตั้งครรภั้วัยรุ่นในพื้นที่ลดลง
4. เกิดรูปแบบการแก้ไขปัญหาคการตั้งครรภั้วัยรุ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน “เพื่อนใจวัย Teen Thungsong Model”

ประโยชน์จะได้รับ:

1. ได้รูปแบบการแก้ไขปัญหาดังครรถในวัยรุ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน “เพื่อนใจวัย Teen Thungsong Model”
2. เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหารวัยรุ่น ผ่านกลไกเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ

บทสรุป

การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาคารตั้งครรถในวัยรุ่น “เพื่อนใจวัย Teen Thungsong Model” เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหารวัยรุ่นตั้งครรถในพื้นที่ อำเภอร่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวโน้มของอัตราการตั้งครรถในกลุ่มวัยรุ่นสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการตั้งครรถวัยรุ่น และวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครรถวัยรุ่น นำไปสู่การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาดังครรถวัยรุ่นอย่างเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ วรรุ่นหญิงที่มีอายุ 15-19 ปี ที่อยู่ในระบบการศึกษา จำนวน 330 คนและอยู่นอกระบบการศึกษา จำนวน 160 คน และ 2) ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เครือข่ายในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนส่วนท้องถิ่น สาธารณสุข ภาคการศึกษา และวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี จำนวนทั้งสิ้น 50 คน ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรถวัยรุ่นอำเภอร่งสง ได้แก่ เจตคติ การรับรู้คุณค่าแห่งตน สื่ออินเทอร์เน็ต และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และได้พัฒนาเป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาคารตั้งครรถวัยรุ่น “เพื่อนใจวัย Teen Thungsong Model” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกเชิงพื้นที่ในการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลการศึกษาข้อมูลคุณภาพ ได้รูปแบบการแก้ไขปัญหาคารตั้งครรถที่เกิดขึ้นเป็นการขับเคลื่อนผ่านกลไกเชิงพื้นที่ ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีศักยภาพและให้ความร่วมมือที่จะแก้ไขปัญหารวัยรุ่น ตั้งแต่ระดับชุมชนไปสู่ระดับจังหวัด ส่งผลให้อัตราการตั้งครรถในอำเภอร่งสงจังหวัดนครศรีธรรมราชลดลงอย่างต่อเนื่อง